

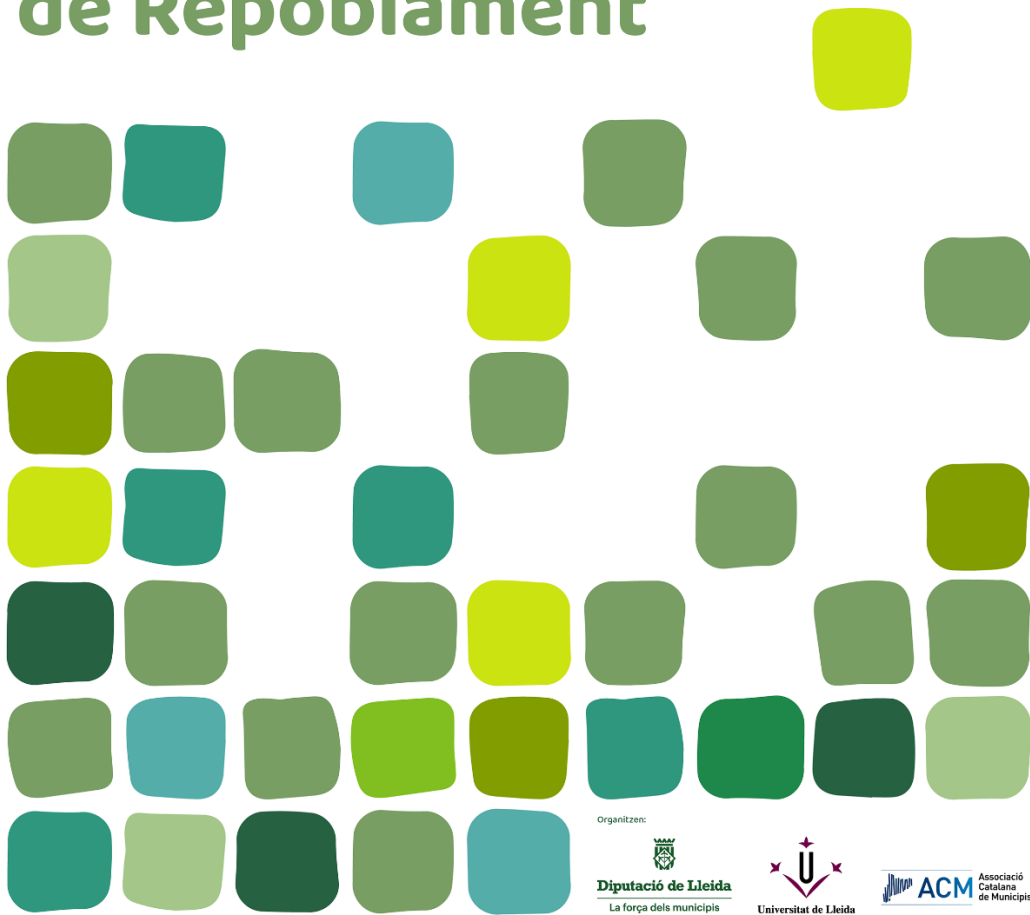
R:

Lleida
30 i 31 de març de 2023

La Llotja
Palau de Congressos
INSCRIPCIÓ GRATUÏTA a:

1r. Congrés Català de Repoblament

Organitzen:

Col·laboren:

I Congrés Català de Repoblament

Document de conclusions
Abril 2023

ÍNDEX

I Congrés Català de Repoblament	3
Conclusions del I Congrés Català de Repoblament	4
Conclusions de la taula sobre Habitatge	4
Conclusions de la taula sobre Desenvolupament Rural i Noves Aliances	5
Conclusions de la taula sobre Serveis Bàsics i de Proximitat	6

I Congrés Català de Repoblament

“El disseny crea una cultura. La cultura conforma valors. I els valors determinen el futur.”, Robert L. Peters. Hagués estat fantàstic que les persones que van orientar la construcció i el curs del país, a més d’aplicar-la a l’Eixample de la ciutat de Barcelona -darrera aquesta idea magnífica d’Ildefons Cerdà hi havia un estudi acurat de planificació, hi havia una orientació i un model racional que l’explicava i que ajuda a comprendre la seva vigència avui, quan parlem de *superilles*, pacificació de les grans ciutats i l’expulsió dels cotxes de les nostres vides. De la mateixa manera que darrera la saviesa de Marc Aureli Vila hi havia una idea de país multipolar, atractiva i que s’avançava al futur.

Perquè aquesta construcció endreçada i racional es va aconseguir implementar a Barcelona i no a la resta del país tot i que Catalunya ha estat país de persones expertes geògrafes, urbanistes, dissenyadores i constructors?

El país s’ha anat construint a la seva manera, sovint amb un estat en contra, però també amb una mirada displicent dels despatxos més influents de la capital catalana i també una certa resignació de la resta de les realitats del territori que no han sabut articular una mirada integradora i compartida del què podia arribar a ser el conjunt de territoris de los nostre país. Hi ha hagut una absència de mirada articuladora que aglutines un projecte de país multipolar que treballés en la mateixa direcció i on hi ha espai i especificitat per a tots. Hi hagut també improvisació i accelerar construccions sense una idea, uns valors ni una planificació consistent al darrera. S’ha deixat anar fent sense cap direcció col·legiada d’orquestra.

I aquesta deixadesa ens ha portat a una dualitat d’ultra-concentració de població a la franja litoral del país, i unes perifèries oblidades i abandonades on la vida és cada cop més fràgil, si és que hi ha vida. Nuclis, municipis, valls i comarques viuen amb una sentència de mort a les seves espatlles. En aquests espais i indrets la vida desapareix lentament cada dia.

El despoblament no és una flor que fa estiu, és la resposta a dècades i segles d’història, de decisions de governs i institucions, també econòmiques i socials. És una manera d’entendre el model cultural i relacional amb el nostre entorn i el nostre espai. És una manera de pensar i de concebre el país d’una determinada manera que ens ha portat on som.

Un mateix país que aglomera la ciutadania en unes condicions poc dignes mentre la gran part del país es va buidant és la demostració que aquest país no hi ha ningú pensant, dissenyant i construint el país dels propers 1000 anys.

Les xarxes de ciutats, la col·laboració institucional, els corredors verds, la demolició urbanística de les zones d’especial protecció, assegurar un consum i un abastament d’aigua viable en temps de crisi climàtica accelerada, la impossibilitat d’establir una infraestructura d’habitatges

Tenim pendent una operació de rectificació d’estat autèntica: el reconeixement i el retrobament del país sencer que deixi de viure d’esquena a la realitat perifèrica. Comprendre i estimar el país sencer és posar les millors ments a pensar com el Repoblament es converteix en política nuclear del país per a les properes dècades per assegurar que totes les institucions: nacional, estatal, municipal i internacional i les entitats i associacions cooperin i treballin per fer realitat un país on la vida i l’esperança que suposa el repoblament siguin una realitat.

El 1r Congrés Català de Repoblament celebrat a Lleida el 30 i 31 de març d’enguany vol ser l’inici d’un camí amb voluntat de permanència per esdevenir la referència per del repoblament del país en una realitat. Ens hi va un futur i una vida més dignes i millors.

Àrea de Planificació i Cooperació Municipal
Diputació de Lleida
Maig del 2023

Conclusions del I Congrés Català de Repoblament

Des de l'organització del congrés es vol agrair a ponents i participants del congrés per contribuir en l'assoliment dels objectius plantejats pel I Congrés Català de Repoblament. Durant les 2 sessions del congrés realitzades a Lleida s'han tractat i debatut molts temes clau per afavorir el repoblament de les zones rurals catalanes. Des de l'organització destaquem les següents conclusions generals:

- Garantir la continuïtat de l'espai de treball iniciat per aquest congrés i garantir la celebració del II Congrés Català de Repoblament.
- Potenciar la perspectiva de gènere i el paper de la dona en els projectes de desenvolupament local i rural en favor del repoblament dels territoris rurals.
- Potenciar i promoure les activitats agràries sostenibles i de proximitat com a estratègia clau per al manteniment de la població rural i per a l'atracció de nous residents.
- Mantenir un teixit empresarial resilient i permanent a les zones rurals, alhora que promoure una reindustrialització de proximitat i adaptada a les necessitats de cada territori son aspectes imprescindibles per repoblar les zones rurals.
- Promoure la innovació en les formules de prestació dels serveis públics per garantir la equitat de tota la ciutadania.

Conclusions de la taula sobre Habitatge

Les principals conclusions de la taula sobre Habitatge son les següents:

- L'accés a l'habitatge és un dret fonamental de la ciutadania. És necessari augmentar l'oferta d'habitatges disponibles, principalment alliberant els que ja estan construïts i fer-ho amb diverses tipologies.
- Habitatge, feina i xarxa social han de ser elements interrelacionats per tal de propiciar la fixació demogràfica. Més enllà de tenir casa i ocupació, cal propiciar que les persones se sentin part d'un entorn. La participació comunitària genera vinculació i pertinença.
- El vincle entre les polítiques d'habitatge i l'obertura d'alternatives econòmiques i laborals (per exemple al voltant de l'accés a les terres o a comerços amb necessitat de relleu) pot ser un factor de fixació de població i de captació de nous residents.
- En general, l'estat del parc d'habitatges es caracteritza per la degradació de bona part de l'oferta, restant fora dels canals habituals del mercat. El context sociològic tendeix a motivar el tancament dels propietaris a qualsevol opció de reforma de cara al mercat de lloguer.
- La disponibilitat de tècnics de suport -de cara als potencials demandants però també de cara als propietaris- i d'eines digitals és un factor elemental per a l'èxit en les polítiques d'acollida.

- La pandèmia com a fase de reflexió ha tendit a motivar canvis de residència reals, però també cal donar resposta a la demanda de la població autòctona.
- És necessari l'ofertament de respostes ràpides i solucions imaginatives. El context associatiu pot ser un àmbit de suport important per l'accés a l'habitatge als territoris rurals.
- La demanda social de persones interessades en el medi rural és força heterogènia. Això fa que calgui afrontar de manera polièdrica les polítiques d'habitatge.
- Els nuclis petits poden constituir espais pilot per a la reacció, partint del coneixement de la realitat. És important aprofitar les particularitats de cada lloc (per exemple masies en desús, catalogades i localitzades en la proximitat dels nuclis de població).
- Xarxes socials i àmbit digital poden ser elements d'oportunitat.
- És important el recolzament que pot representar l'obertura de noves opcions laborals.

Conclusions de la taula sobre Desenvolupament Rural i Noves Aliances

Les principals conclusions de la taula sobre Desenvolupament Rural i Noves Aliances són les següents:

- L'alineament de totes les administracions, al voltant d'iniciatives com l'Agenda Rural de Catalunya, constitueix el punt de partida de l'adaptació de les polítiques necessàries al moment actual i a la incorporació activa d'altres actors.
- El repoblament ha de ser resultat d'unes polítiques i d'un model, que incloguin transformacions a mig i llarg termini i accions concretes i immediates.
- El poble i/o el municipi ja no expliquen tota la realitat rural, i cal propiciar l'escala adient per a donar solució a cada repte.
- La generació de projectes compartits entre territoris amb problemàtiques comunes és una manera elemental de propiciar una nova agrupació dels agents que intervenen en el desenvolupament rural. Això no necessàriament comporta la creació de noves estructures, i es pot combinar amb les tradicionals.
- Cal aplicar principis com justícia, equilibri, intel·ligència i funcionalitat territorial, constituint el concepte de territori un espai de trobada de realitats diverses.
- El repte demogràfic (múltiple) i la migradesa de recursos econòmics és un context propiciador per al canvi organitzatiu.
- També exerceixen com a factors la nova ruralitat i la detecció de zones guanyadores i perdedores de la globalització (prenent partit les segones).
- Les noves governances es caracteritzen per la transició de la jerarquia a la xarxa, essent allò més important la política a impulsar i la capacitat dels actors per compartir objectius, i no tant l'atribució de responsabilitats o la delimitació de competències.
- La configuració de nous espais geogràfics per a la cooperació ("conques de vida") ha de permetre crear condicions propiciadores per al desenvolupament, amb agilitat, diàleg i

capacitat d'adaptació. Inclou donar resposta a la demanda de serveis bàsics, la necessitat d'adaptar àmbits com l'oci i la cultura i acomodar una segona residència proactiva.

- Cal incentivar comunitats amb apoderament, estratègia i lideratge.

Conclusions de la taula sobre Serveis Bàsics i de Proximitat

Les principals conclusions de la taula sobre serveis bàsics i de proximitat son les següents:

- A l'hora de parlar de serveis bàsics s'han de tenir en compte l'accés a la xarxa elèctrica i l'accés a l'aigua potable més enllà de l'educació i la sanitat. A Catalunya hi ha poblacions que encara tenen problemes relacionats amb aquests serveis bàsics.
- Un dels principals problemes relacionats amb els serveis de proximitat o essencials (comerços, serveis financers, caixers automàtics, oficis, serveis a les persones, gent gran, oci, etc.) és el relleu generacional. És necessari desenvolupar polítiques específiques que promoguin el relleu generacional de les empreses encara actives als municipis rurals de manera paral·lela a la feina que es fa per resoldre el problema del relleu generacional agrari.
- La col·laboració publico-privada-comunitària és cabdal per poder garantir els serveis bàsics i els essencials. Les experiències que hem pogut escoltar basen el seu èxit en la col·laboració del ens públics, l'empresa privada i, també, la implicació de la comunitat. És necessari desenvolupar polítiques que fomentin aquest tipus de col·laboració.
- La col·laboració entre diferents ens locals més enllà de l'organització dels Consells Comarcals es considera clau per garantir la presència de serveis bàsics i essencials als municipis rurals.
- L'adaptabilitat dels serveis de proximitat a les necessitats de cada territori és fonamental. S'han de tenir en consideració noves fórmules per apropar els serveis essencials a aquelles zones on no estan presents i en aquest sentit, la itinerància dels serveis és especialment important.
- És necessari donar suport (econòmic i tècnic) als municipis menys poblats i, en especial, als que tenen diversos nuclis de població per garantir l'equitat a tots els territoris rurals i que els serveis bàsics i essencials estiguin garantits.
- Desenvolupar polítiques específiques per promoure que la cultura i el patrimoni siguin un element vertebrador del món rural.

